ΙΔΕΑΙ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΚΟΡΗ ΚΑΙ ΡΟΔΟΝ

Ἐμπνευσμένος ποιητής, γλυκὺς τῆς λύρας κρούστης, τῆς μελαγχολίας ὑμνητής, ὁ Δημ. Παπαρρηγόπουλος μεταρσιούμενος εἰς ὑψηλοτέρας πνευματικὰς στιβάδας ἀνέκραζε:

Ὄχι ἡ κόρη ἄνθρωπος ἀλλ' ὄνειρον ὡ-
(ραῖον
πλανώμενον ἐν τῇ νυκτὶ τοῦ ἀνθρωπίνου
(βίου

καὶ ἀντελαμβάνετο τὴν κόρην ὡς ὑπερφυσικόν τι δῶρον καὶ γλυκύτατον τοῦ κόσμου στόλισμα, ὡς ρόδον τοῦ κήπου τοῦ Μουσηγέτου Ἀπόλλωνος καὶ ἐπτέρνιζε τὴν φαντασίαν αὐτοῦ εἰς κόσμους ὡσεὶ ξένους ψάλλων τὸ κάλλος καὶ τονίζων τὸν ὕμνον τῆς παρθενίας.

Εἶχε πλῆρες δίκαιον ὁ ποιητὴς διότι ἡ κόρη, ἡ παρθένος, ἡ γυνὴ εἶναι ἄνθος τοῦ ἀνθρωπίνου κόσμου, ἄνθος μυροβόλον ἀπὸ τῶν πετάλων τοῦ ὁποίου ἀναδίδεται ἡ γλυκεῖα εὐωδία ἡ μεταρσιοῦσα τοὺς ἄνδρας τοῦ πνεύματος, ὡς τὸ ρόδον ἐντὸς καλλιανθοῦς κήπου πληροῖ εὐωδίας τὴν ὁδὸν τοῦ διαβάτου.

Καὶ νῦν λάβετε ἓν ἄνθος, ἓν ρόδον καὶ ρίψατέ το εἴς τινα γωνίαν πολυτελοῦς καὶ εὐπρεπισμένης αἰθούσης, ἔνθα χοροὶ καὶ ἄσματα, ἔνθα τὸ ὡραῖον φῦλον πρυτανεύει καὶ εὐθὺς ἀμέσως θὰ ἴδητε μυρίας παρθενικὰς χεῖρας νὰ ἐκταθῶσι ὅπως τὸ λάβωσι, τὸ προστατεύσωσι καὶ κοσμήσωσι δι' αὐτοῦ τὸ καλλιμάρμαρον αὐτῶν στῆθος. Τὸ ρόδον αὐτὸ ἂν καὶ παρημελημένον δὲν ἀπώλεσε τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ εὐθὺς ὡς ἐγένετο ἀντιληπτὸν ἀμέσως ἐκίνησε τὸν οἶκτον, τὴν συμπάθειαν τὴν ἀγάπην. Δὲν παραμηλήθη, δὲν κατεπατήθη, δὲν ἐξουδενώθη ὡς ἀπολέσαν τὴν ἀξίαν του ἀλλὰ τοὐναντίον ἐτιμήθη, ἐθωπεύθη ἐφιλήθη.

Λάβετε νῦν ὅμως ἐξ ἀντιθέτου οὐχὶ ἓν ἄνθος, οὐχὶ ἓν ρόδον ἀλλ' ἀνθοδέσμην ῥόδων καὶ θέσατέ την εἰς περίβλεπτον θέσιν ἐντὸς αἰθούσης ἐν ᾗ ἡ ἀράχνη νήθει τὸν ἱστὸν αὐτῆς καὶ θὰ ἴδητε ὅτι οὐδεὶς θέλει προσέξει δι' αὐτὴν ἀλλὰ θ' ἀφεθῇ νὰ ξηρανθῇ καὶ ἀποπνιγῇ ἐν τῇ πνιγηρᾷ ἐκείνῃ ἀτμοσφαίρᾳ.

Καὶ νῦν αὖθις λάβετε τὸ ἕτερον ἄνθος, τὸ ρόδον οὐχὶ τῶν ἀγρῶν ἀλλὰ τῶν ἀνθρωπίνων κήπων τὴν κόρην, τὴν γυναῖκα καὶ ἐξετάσατέ την ἐν τῇ πενιχρᾷ (ὡς καλεῖται) θέσει της ὡς μητρός, ὡς τροφοῦ τῶν ἰδίων της τέκνων, ὡς οἰκοκυρᾶς, ὡς προσφιλοῦς συμβίας. Τότε θ' ἀναπνεύσητε καὶ θὰ ὀσφρανθῆτε τὸ ἄρωμα τὸ ὁποῖον ἀποπνέει, τὴν ἡδυπάθειαν τῆς καρδίας της, τὸ γλυκὺ αὐτῆς φίλτρον, διότι τὴν εὑρίσκετε ἀκριβῶς παρημελημένην εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην διὰ τὴν ὁποίαν ζητεῖται ἀκριβῶς, ἐκεῖ ἔνθα εἶνε ἀναγκαία.

Διότι, ὡς τὸ ρόδον ἐκεῖ που ἐρριμμένον εἵλκυσε τὴν συμπάθειαν καὶ ἠγαπήθη οὕτω καὶ ἡ γυνὴ ἐκεῖ ἐν τῇ οἰκίᾳ μένουσα ἔχει τὴν ἀληθῶς περίβλεπτον θέσιν.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν λάβετε ἐξ ἀντιθέτου τὴν γυναῖκα καὶ ἐξετάσατέ την εἰς τὴν κατ' ἐκείνους θεωρουμένην περίβλεπτον θέσιν δ.λ. δρῶσαν εἰς τὰ κοινοβούλια, ἀπαγγέλλουσαν οἰκονομολογικοὺς λόγους φροντίζουσαν νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς θεσιθήρας αὐτῆς καὶ θὰ παρατηρήσητε ὅτι ὁποιανδήποτε χάριν καὶ ἂν σκορπᾷ οἱανδήποτε γλυκύτητα καὶ ἂν ἔχῃ τὸ βλέμμα αὐτῆς, οὐδὲν θὰ δύναται νὰ ἐπιτύχῃ, ματαίως θὰ εὐωδιάζῃ χωρὶς νὰ εὕρῃ οὐδ' ἕνα θαυμαστήν, οὐδ' ἕνα ὑμνητήν.

Θὰ εἶνε ὡς ἡ ἀνθοδέσμη ἐν μέσῳ τῆς αἰθούσης ἐκείνης.

Τί ζητεῖ ἡ γλυκεῖα ὄασις ἐν μέσῳ ἐρήμου; Ἰδοὺ ἡ θέσις τῶν ζητημάτων ἐπὶ τάπητος. Ἰδοὺ τὰ ὅρια τοῦ ἀληθῶς ἐπιστημονικῶς συζητοῦντος.

ΗΛ. Γ. ΚΥΡ

Ἀπο Τους Συνεργατας Μας

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΑΛΟΥΤΣΗΣ

Θεωροῦμεν τὸν ἑαυτὸν μας εὐτυχῆ δημοσιεύοντες τὴν εἰκόνα τοῦ ἐκλεκτοῦ μας συνεργάτου Ἀγγ. Σαλούτση. Ὁ Σαλούτσης ἀπὸ εἰκοσαετίας καὶ πλέον ἤρχισε νὰ σκορπίζῃ ἀπὸ τὸ μυροβόλο νησὶ τῆς Ζακύνθου εἰς διαφόρους Ἐφημερίδας καὶ Περιοδικὰ τὰ θαυμάσια ἐκεῖνα ἐρωτικὰ καὶ λυρικὰ ἀριστουργήματα τὰ ὁποῖα ἀπλήστως ἀναγινώσκοντο. Ἀπὸ τὸ 1908 καὶ ἐντεῦθεν ἐπεδόθη εἰς τὴν **Ἐθνικὴν Ποίησιν** καὶ εἰς τὴν ὁποίαν κατήγαγεν ἀληθῆ θρίαμβον. Πολλὰ ἐκ τῶν ποιημάτων του ἀπήγγειλεν ὁ ἴδιος εἰς τὴν Λέσχην τῶν Φιλελευθέρων καὶ εἰς τὴν Μητρόπολιν πρὸ τοῦ Ἀγάλματος τοῦ ἐθνοφάλτου Σολωμοῦ κατενθουσίαζεν μ' αὐτὰ τὸ συνωστιζόμενον διὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ πλῆθος τῆς Ζακύνθου. Τὰ ὡραιότερα ἔργα τοῦ Ποιητοῦ εἶναι τὰ ἀκόλουθα «Ἡ Σημαία τοῦ Φιρκᾶ» «Ἑλληνικὴ Σημαία» «Τὸ κατέβασμα τῆς Σημαίας τοῦ Φιρκᾶ» (ποίημα τὸ ὁποῖον κατετέθη εἰς τὸ Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν) «Ὁ ὕμνος τῆς Κρήτης» «Ὁ Μακεδονικὸς Ὕμνος» «Σ'τὸ Στόλο» «Ὁ Ἀντάρτης» «Τὰ Ἑλληνόπουλα» «Σ'τὴν Ἐλευθερία» «Σ'τὴ Δόξα» «21 Μαΐου 1912» «25 Μαρτίου 1912 καὶ 1913» «Τὸ Μπιζάνι» «Σ' τὴ Θεσσαλία» «Σ'τὸ Μαρμαρωμένο Βασιλειὰ» «Σ'τὴ Γαλλικὴ Σημαία» «21 Μαΐου 1918» «25 Μαρτίου 1919 καὶ «Πρὸς τὴν Νίκην» ποίημα τὸ ὁποῖον ἐκρίθη παρὰ τοῦ Φιλολογικοῦ κόσμου τὸ ἀριστοτέχνημα τῶν ὅσων ἔγραψε Ἐθνικῶν ποιημάτων καὶ τὸ ὁποῖον προσεχῶς θέλομεν τὸ δημοσιεύσει ὁμοῦ μὲ τὸ θαυμαστὸ λιμπρέττο του «Ἡ Μνηστὴ τοῦ Ἀντάρτου» τὸ ὁποῖον ἐμελλοποίησε ὁ Μουσουργὸς Δ. Λαυράγκας.

ΣΚΟΤΑΔΙΑ

ΜΗΤΕΡΑ....

Σ' τὴν ἱερὴ σκιά της

Μητέρα! Μητέρα! Τὶ λέξις γλυκειὰ! πόση μυστικοπάθεια, πόση λαχτάρα ἀνέκφραστη κλίνεις μέσα σου! Ὁλόκληρους παραδεισένιους κόσμους αἰσθάνομαι ὅτι ἀνοίγωνται μπροστά μου, ὅταν σᾶκούω. Εὐτυχισμένης ἐκείνη ποῦ ἀπὸ τὸ ἀνοιγόκλιμα τῶν χειλιῶν της ξεφεύγει ἡ μυριοπόθητη αὐτὴ λέξις καὶ τρισευτυχισμένο τὸ στόμα ποῦ τὴν προφέρει. Σ' τὸ ἄκουσμά σου, ὁλόκληρο τὸ σῶμα μου φρίσσει, ἡ ψυχὴ μου ἀνυψοῦται εἰς οὐρανοὺς ὑπερκόσμους.

Μητέρα! Μητέρα, λέξις θεία, οὔτε οἱ θεσπέσιοι τοῦ Μπετόβεν φθόγγοι οὔτε τὰ γλυκύμολπα τῶν Χερουβὶμ ἄσματα μποροῦν νὰ εὐχαριστήσουν τόσο τὴν ἀκοὴ μου ὅσον σύ.

Πόσοι καὶ πόσαι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ σ' ἔχουν κάθε στιγμὴ σ'τὰ χείλη των! Σὲ μένα μονάχα, χρόνια τώρα μοῦ ἀπηγορεύθη νὰ σὲ προφέρω. Καὶ ἐγὼ κἄποτε στὰ παιδικά μου χρόνια, ὦ χρόνια, περασμένα! σὲ πρόφερα ὅταν τελείωνα τὸ σχολεῖο μου, φωνάζοντας ἀπὸ τὴν ἐξώπορτα μητέρα μητέρα μου ἔπεφτα σ'τὴν ἀγκαλιά της καὶ χόρταινα ἀπὸ τ'ἀμέτρητα φιλιὰ ποῦ τῆς ἔδινα. Ὁ χάρος ὅμως ποῦ σᾶν ὀχιὰ παραφυλλάει ἀπὸ κάτω ἀπὸ εὐωδισμένα τριαντάφυλλα, μοῦ τὴν ἅρπαξε ὁδηγήσας αὐτὴν ποιὸς ξέρει σὲ τὶ τόπους μακρυνοὺς ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ φθάσῃ ἡ μικρὴ μου φωνὴ. Καὶ ἀπὸ τότε ἔπεσα τῆς ὀρφάνιας τὰ σκοτάδια ἡ ζωὴ μου εἶνε ὅλο βράδυα καὶ μαύρη ἀπελπισία. Δὲν παρέρχεται ὥρα' δὲν παρέρχεται στιγμὴ ποῦ νὰ μὴν ἔχω μπροστὰ στὰ μάτια μου τὴν εἰκόνα τῆς μητέρας μου. Ὅπως κ' ἐγὼ δὲν τὴν ξέχασα ἔτσι κι' αὐτὴ' μόλις πέσω στὸ κρεββάτι νὰ ξεκουράσω λίγο τὸ δόλιο μου κουφάρι ἀπὸ τὸ παράδαρμα τῆς ζωῆς, ἔρχεται τότε ἡ καλή μου μητέρα καὶ μὲ συντροφεύει στὸν ὕπνο μου καὶ πόσα ὡραία πράγματα δὲν λέγω! Καὶ ὅταν θέλῃ νὰ φύγῃ μοῦ λέῃ: «Καὶ τώρα καλὴ μου κόρη σ' ἀφίνω καὶ αὔριον θὰ ξανάρθω νὰ εἰποῦμε περισσότερα.» Καὶ ὅταν πάρῃ ἡ ἡμέρα καὶ τὸ σκότεινο τῆς νύκτας πέπλο διαλύθη, ἀνοίγω, τὰ μάτια καὶ δὲν βλέπω τίποτε καὶ ξαναπέφτω στὴν πρότερη λύπη μέχρις ὅταν ἔλθῃ τὸ βράδυ.

Ἄχ! Γιατὶ τύχη σκληρὴ, τύχη ἀδυσώπητη νὰ μὲ βυθίσῃς σ' αὐτὴ τὴν ἀπελπισία; γιατὶ ἐνῶ ἐφερόμαστε σ'τὸ γάργαρο τῆς εὐδαιμονίας πέλαγο μὲ τὸ ταχὺ τῆς χαρᾶς πλοῖο, ἔξαφνα νὰ ἀναγκάζῃς τὴ θάλασσα μας νὰ μαυρίζῃ καὶ νὰ ξεσπᾷ σὲ πελώρια καὶ μανιασμένα κύματα καὶ νὰ μᾶς καταποντίζῃ στὰ τρισκότεινα βάθη της; Γιατὶ νὰ φέρεσαι τόσο ἄγριη σὲ μένα τὴν δυστυχισμένη; Ναὶ! ναὶ! μοῦ τοὺς πῆρες ὅλους δὲν μ' ἀφήκες πλέον κανένα ἐντελῶς, μονάχα ἐγὼ ἀπομένω. Ἐμπρὸς λοιπὸν τὶ μεκρατᾶς πλέον στὸ κόσμο αὐτὸν τὸ πλᾶνο, ἀφοῦ μοῦ πῆρες μεσ' ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου τῇ χαρὰ, τὴν ἀγαλλίασι, τὴν εὐτυχία; Κτύπαμε τώρα ἀλύπητα δὲν σὲ φοβοῦμαι πλέον, κτήπαμε νὰ σκωθῶ γρηγορότερα μὲ τὴν ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ τὴ γλυκειὰ μου ΜΗΤΕΡΑ Ἐμπρὸς κτύπα τύχη σκληρὴ, κτύπα.

Πάτραι ΡΙΤΑ

ΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ

«ΠΑΡ' ΤΕΣ»

Γλυκόφωτη νύχτα! Τὸ χλωμιασμένο φεγγάρι, σᾶν γιγαντένια σφαῖρα σιγοδιαβαίνει στἄπειρο τῆς οὐράνιας πλάσης σᾶν σκεφτικὸ καὶ πονεμένο καὶ μοιάζει μέσ' σ'τ' ἀστέρια, σᾶν ἕνας μεγάλος τῆς τύχης ἀπόκληρος, ποῦ τὰ χτυπήματα τῆς σφιχτοχέρας μοίρας, τὴν καρδιὰ του κομματιασμένη ἔχουν!

Ὤ! παληὲ σύντροφε τῶν παιδικῶν μου χρόνων!

Σᾶν τὶ τάχα πόνος νὰ σὲ θλίβῃ; τὶ ἡ αἰθέρια σου θύμηση νὰ γυρεύῃ καὶ θλιμένο πάντα σὲ κάνει νᾶσαι;

Δὲ μοῦ τὸ λὲς;

Κι' ὅμως πονᾶς καὶ σὺ σᾶν κυνηγάρης ἄτυχος ποῦ ποτὲ κεῖνο ποῦ γυρεύει δὲ βρίσκει!

Πονᾶς καὶ χύνεις παρηγοριᾶς βάλσαμο σἄλλες πονεμένες ὕπαρξες μὲ τὸ γλυκερό σου φῶς, ἐνῷ σὺ ἔχεις πεῖὸ τρανὴ παρηγοριᾶς ἀνάγκη, ποῦ κανένας νὰ σ'τὴ δώσῃ δὲν μπορεῖ!

Ἡ πονεμένη μου ψυχὴ κι' ἡ θολωμένη φαντασία μου, σὲ σένανε πετοῦνε γλυκεῖὲ τῶν πονεμένων ψυχῶν παρήγορε χύτη σ'ἄν παρθένες πεταλουδίτσες, γιὰ νὰ σμίξουν τὸν πόνο τους μὲ τὸ δικό σου!

Πάρ' τες καὶ σιγοδιάβαινε σ'τὸ οὐρανοάπειρο, γιὰ νὰ βροῦν κεῖνο ποῦ γυρεύουν....!!

Δεμὶρ-Ἴσσὰρ *ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΛΟΥΔΑΣ*